

ДЕЛ ОД ПОСЕТИТЕ НА ГРАДОВИ ВО СВЕТОТ ВО ПУБЛИКАЦИЈАТА „СВЕТОТ НА ДЛАНКА“ НА СЛАВЕ КАТИН

Престојот во Букурешт го искористивме да се за-познаеме со некои особености на овој убав, со многу карактеристики велеград на кон-трас-ти. Букурешт е главен град на Романија. Не-говото име уште со формирањето во 1459 година е тесно поврзано со името на веројатниот принц Бу-кур, кој можеби бил рибар или овчар, во зависност од легендата. Меѓутоа, денес во Ро-манија велат дека името на главниот град е по-вр-зано со роман-скиот збор „букурие“ што значи „за-до-волство, ра-дост, милост“.

Градот лежи на реката Дим-бовица уште од своето формирање до денес и е рас-пр-о-стра-нет во низинскиот дел на Влашко. Тој постојано растел и се развивал и во текот на подолг период претставува значаен центар за Романија и на Балканот. Неговиот напредок се гледа и во тоа што, на пример, Букурешт имал осветлување на газија уште од 1861 година, пред Париз и Берлин, зад кои тој денес заостанува. Шест години подоцна, градот добил улично освет-лу-вање со помош на фабриката за јаглен во Фи-ларет. Истата година за првпат започнал тран-спор-тот со трамваи влечени од коњи, за денес по тие улици да се движат покрај тро-леј-бу-сите и најсовремени колони возила.

Тој бил центар на културата, по-литиката, еко-но-ми-јата и севкупното живеење на Романците во ми-на-то-то. Во 1864 година е формиран универзитетот, а де-нес е универ-зитетски центар во кој студираат го-лем број студенти од Балканот, меѓу кои и не-колку од Македонија. Бу-ку-решт бил престолнина на нивните владици од XIV век, а престол-нина на Романија од 1861 година, за денес да биде и цен-тар на романската ин-дус-три-ја, политика, култура...

Центарот на градот ја отсликува вистината за него и за државата во еден подолг период. Се шетаваме по познатата улица „Липскани“ која има големо значење. Видовме и стара и нова архитектура која го отсликува минатото и сегашноста, поради што Букурешт во Европа се нарекува „Мал Париз“.

Таму ги видовме архитектонските остварувања од минатото кои ја збогатуваат сликата на сегашноста, меѓу кои Националната банка, Музејот на романската литература, Романската академија, Палатата на правда, Железничката станица, Палатата на парламентот и други архитектонски градби, кои, главно, се изградени во XIX век и на почетокот на XX век. За жал, голем број од овие споменици биле оштетени во земјотресот во 1977 година, но вредните раче на Романците ги обновиле.

Исто така, зачекоривме по улицата „Викторија“, каде и започна револуцијата во декември 1989 година. Се потсетивме на сите телевизиски преноси и на сè она што го видовме во тие ладни, но и карактеристични мигови на Романија и пошироко. Морници минуваа по телото кога на плоштадот до Сенатот ги свртевме старите спомени. Но, тоа брзо се заборава, зашто сега таму како да се избришани трагите од минатото.

Букурешт е вистински „град градина“, а таквата традиција се негува многу одамна. Широките булеварии се исполнети со бројни и различни дрвореди, а има и паркови, не само на периферијата, туку и во централниот дел на градот. Освен тоа, има езера и шуми, стари дворци и замоци. Така манастирот „Снагов“, кој потекнува од 1404 година е сместен на брегот на езерото Снагов и претставува пријатно катче за одмор и рекреација на жителите на Букурешт. Таму има и други, повеќе или помалку познати, манастири и дворци што го опкружуваат овој град.

Делачите на Македонија

Во текот на нашиот престој го посетивме и ма-нас-ти-рот познат како „Циганешти“. Тој е лоциран на за-пад-ната страна на Букурешт во еден живописен пре-дел. Веројатно манастирот свое-то име го добил по населбата што го опкружува. Тој е женски духовен центар и еден од најактивните живи ма-настири во Романија.

Всушност, манастирот прет-ст-а-вува една скромна текстилна фабрика во која ка-луѓерките ткаат разни платна, везови, тантели и дру-ги фабриката кои се надалеку познати. Ги видовме произ-водите на вредните раце на калуѓерките, кои љубезно ни го објаснија начинот на производството, познат не само во Романија, туку и пошироко во православниот свет.

Во Букурешт дознавме низа по-да-тоци, меѓу кои дека во Романија има 86% Романци, кои претежно припаѓаат на Романската православна црква. Околу два милиона се Унгарци, а останатите Гер-мани, Евреи, Роми и други народи, меѓу кои, со поголеми осцилации, во зависност од состојбите на Бал-канот, во Романија живеат и повеќе стотици Ма-ке-донци, кои денес се раселени во повеќе градови, многумина асимилирани и претворени во дел од романската вистина. Имавме среќа да се запознаеме со неколку современи „печалбари“ кои се прет-став-ни-ци на фирми од Македонија.

Во оваа два и пол милионска европска метропола во минатото се случувале и се случуваат бројни настани. Така, во Букурешт е потпишан еден од значајните договори за мир меѓу Русија и Турција - таканаречениот Букурешки договор за мир од 1912 година, со кој се потвр-дил поразот на Турција и со што завршила Руско-турската војна, која траела цели шест години. Ако Букурешкиот договор за некои балкански држави претставува „мировен договор“, за Македонија и за македонскиот народ тој е погубен.

Имено, со овој договор од мај 1912 година, Романија ја добила Јужна Добруца, Србија ја добила Вардарска Македонија, Егејска Македонија ѝ припаднала на Грција, а пиринскиот дел бил даден на Бугарија. Поделбата оставила големи лузни врз историскиот развој на Македонија и на македонскиот народ.

Во 2013 година, беше одбележана 100-годишнината од поделбата на Македонија. Ако

балканските војни во 1912 и 1913 година беа предвесник на ослободувањето на Македонија, тогаш Договорот од Букурешт, од 10 август 1913 година, ја одбележа нејзината трагична поделба меѓу Грција, Србија (поранешна Југославија) и Бугарија. Кога Договорот од Букурешт од 1913 година беше потпишан, Македонија зафаќаше површина од 66,474 километри квадратни од кои 25.713 километри квадратни (денешна Република Македонија) со околу 1,6 милиони македонски народ, беа доделени на Србија (поранешна Југославија). Грција го доби јужниот дел на Македонија од 33,953 километри квадратни, нешто повеќе од половината од Македонија, со население од околу 300.000 жители. Североисточниот дел на Македонија, кој опфаќа површина од 6,808 километри квадратни, со околу 200.000 македонско население, ѝ беше доделен на Бугарија.

Нè обзеде тага кога застанавме пред зградата во која бил потпишан договорот за поделбата на Ма-ке-донија. Со тој неправеден договор маке-дон-скиот народ бил распарчен, обесправен, фр-лен пред вратите на пеколот за цел еден век да под-не-сува понижувања и страдања кои, можеби, биле Божја казна или Божја промисла македонскиот народ денес да има среќна иднина. И сè она што би-ло лошо за него, да се претвори во добрина и Бож-ји дар, зашто тој го заслужува тоа. Затоа семето ма-ке-донско денес се шири во една голема полјана што се вика свет.

Продолжува

Пишува: СЛАВЕ КАТИН